

LA VIL·LA ROMANA EXCAVADA A BIOSCA DESTACA ENTRE LES MÉS IMPORTANTS DE LA PROVÍNCIA

La construcció de la Biosca-Guissona posa al descobert la nostra història

Les obres de construcció del nou tram de la C-451 que unirà Biosca amb Guissona es van veure aturades degut a què el sondeig realitzat en l'estudi d'impacte va posar al descobert una important vil·la romana. En la realització, fa uns quinze anys, de la Carta Arqueològica pel Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat ja es donà a conèixer la possible existència d'un jaciment romà en la zona propera a l'ermita de Sant Pelegrí.

Els treballs d'excavació de caràcter preventiu i urgent, que començaren el mes de juny de 2003 i han acabat el mes d'octubre, han permès de confirmar que es tracta d'una de les més importants vil·les romanes excavades a la província de Lleida.

Les excavacions del jaciment i les descobertes en la vil·la romana

En un principi, es desbrossaren uns 1.500 metres de terreny i es posaren al descobert una sèrie d'elements constructius. Aparegué un jaciment disposat en dos nivells: el superior, destinat a l'habitatge, i l'inferior, on es troben les sitges. Per tant, s'hi aprecien les restes d'una part urbana i d'una rústica. Es tracta d'un nucli d'habitatge aïllat i està encarat a migdia. La vivenda principal està dividida per un passadís central i es poden veure les estances que la conformaven. L'existència d'unes termes romanes, les quartes que es trobaven a la província i que estarien al costat de la vivenda, no s'ha pogut confirmar, perquè la direcció de l'obra, en desviar lleugerament el traçat inicial de la carretera, va obligar a modificar el projecte d'estudi arqueològic. Es va haver d'abandonar les prospeccions de la terrassa superior, en canvi, però, s'ha estès la superfície estudiada per la part de la terrassa inferior.

L'estiu passat s'ha treballat, doncs, en l'excavació de la terrassa inferior, on s'han trobat una trentena de sitges. Les més antigues estan al centre d'aquest nivell i daten del segle II a.C.

Atès que es tracta d'una vil·la autàrquica, s'autoabastia i necessitava on emmagatzemar la seva producció (cereals i potser també oli i vi). Quan es construí l'antiga carretera de Biosca a Guissona, es va fer malbé una part d'aquest jaciment i elements importants com un dipòsit per a líquids que, encara que esbocinat, ara està a la llum. En aquest mateix nivell s'han trobat diversos murs i una porta d'accés que podria ser l'entrada principal; l'habitatge estaria, doncs, edificat en dos nivells. A la banda més meridional, hi ha el mur de façana que seria l'accés noble. En el mateix lloc, s'han trobat unes excavacions anteriors a l'edificació de la pròpia vil·la; la seva finalitat era l'extracció d'argiles.

Els darrers progressos dels treballs arqueològics

En el darrer projecte ha tingut cabuda l'estudi del jaciment soterrat a l'altra banda de l'antiga carretera. S'hi ha trobat un nou nivell de

pavimentació, de característiques simples, però prou important per a conèixer l'estructura de la vil·la. També han sortit parets, que tenen forma d'habitacions tancades, més sitges i altres elements que fan pensar que el dipòsit de líquids de què hem parlat anteriorment formés part d'un sistema de decantació.

En esbotzar el ferm de la carretera s'ha descobert un hipocaust: hauria estat el sistema de calefacció de les termes. Està format per uns pilars de maons quadrats, disposats en una àrea, a sobre dels quals hi havia una coberta (no conservada) on circulava l'aire calent. També s'ha trobat un forn on disposaven la llenya per a escalfar l'aigua. Es planteja la possibilitat que hi hagués dues termes, construïdes potser en diferents èpoques.

Curiositats i conclusions

Es pot afirmar, malgrat la delimitació quant a la superfície que han tingut els arqueòlegs, que aquesta vil·la estava construïda en quatre nivells: el superior, destinat a la vivenda del senyor, i els altres restants, destinats a l'habitatge dels "esclaus" i a usos agrícoles. Quant a l'ocupació, ha estat constant des de la seva construcció en època romana (ss. I i II a.C) fins als períodes visigot i medieval (ss.VI i VII). Posteriorment, durant els

segles VIII i IX, ha estat residual i ha patit moltes reformes. Les més devastadores, amb la utilització dels carreus per a aixecar les parets de marge.

Els motius d'aquest assentament són que tenia un molt bon control del territori i que podia disposar d'aigua sense cap dificultat. La idoneïtat del seu enclavament fa pensar que la producció de la finca (principalment de cereals) era bona i, fins i tot, que pogués produir excedents. Això faria que estigués connectada a altres enclaus, a més de la contemporània i propera lesso. Així doncs, és curiós i rellevant el fet que han aparegut àmfores i ostres.

La ceràmica trobada (restes de vaixel·la de taula i cuina, àmfores i altres recipients) permet datar la vil·la entre els segles I a.C i VI d.C. Es tracta de ceràmica ibèrica tardana, material republicà i paleocristià. També s'han trobat eines del camp, com ara podalls i aixades, i també alguna moneda. Tot aquest material està ara en estudi. Pel demés, totes les excavacions efectuades s'han documentat i se n'han fet dibuixos i fotografies. En breu, es coneixerà l'avaluació de les restes de la Comissió de Patrimoni del Servei d'Arqueologia de la Generalitat i també en quines condicions el projecte de la carretera tira endavant. De moment, únicament les obres en aquest tram estan paralitzades. □

